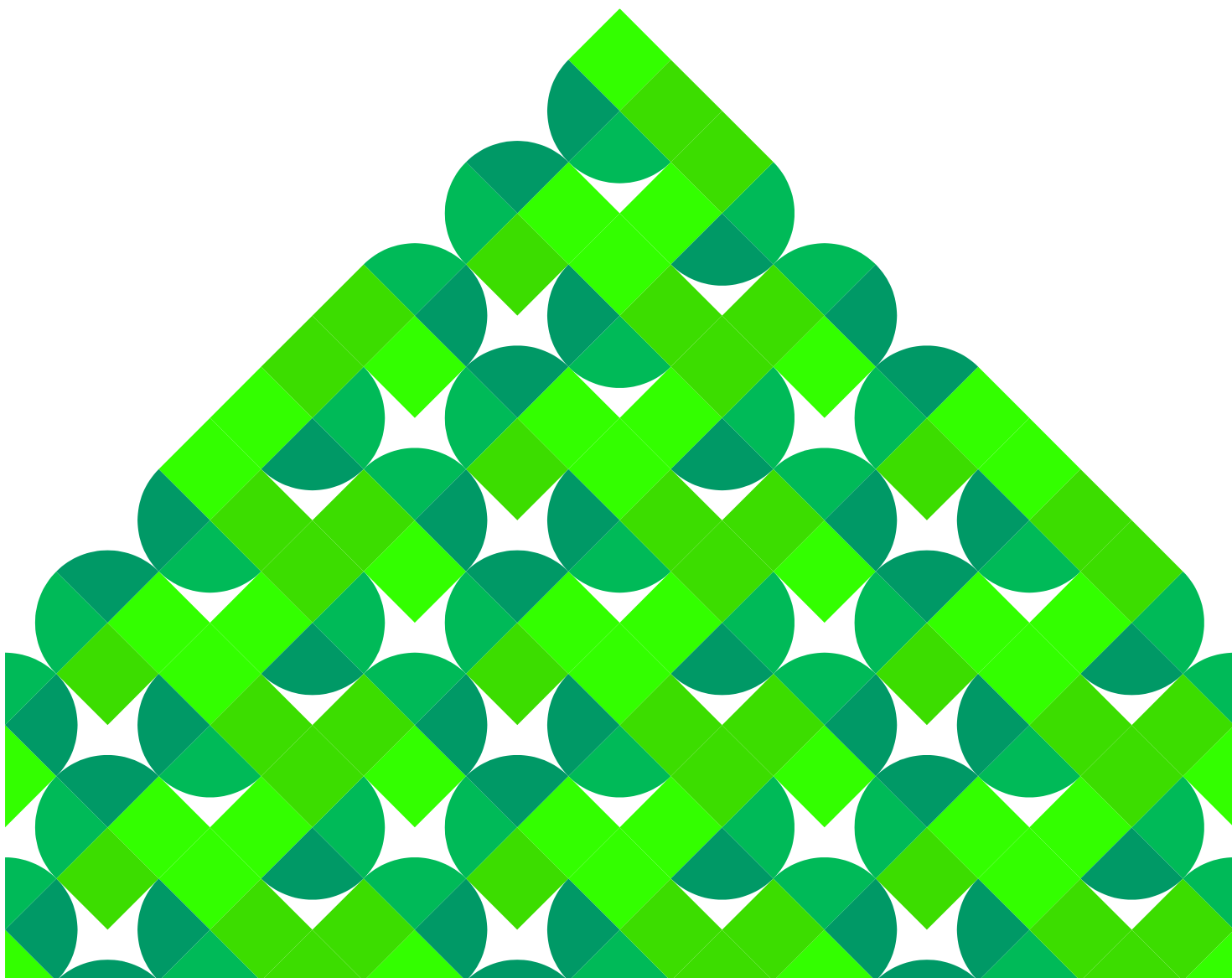

Tillgänglighet i kollektivtrafik och färdtjänst

Resultat från Rivkraft 19

Myndigheten för delaktighet, 2018

Ange titel här

Nummer 2018:11

Publikationen finns att ladda ner från myndighetens webbplats www.mfd.se.

Alternativa format kan beställas från Myndigheten för delaktighet.

Postadress: Myndigheten för delaktighet, Box 1210, 172 24 Sundbyberg

E-post: info@mfd.se

Telefon: 08-600 84 00

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	5
Resultat	6
Resande med kollektivtrafik	6
Utpekade hinder vid resande med kollektivtrafik	6
Hinder vid längre resor med tåg och buss	8
Resande med färdtjänst.....	9
Möjligheter att resa	11

Sammanfattning

Undersökningspanelen Rivkraft svarade i juni 2017 på en enkätundersökning om kollektivtrafik och färdtjänst. Resultatet visar på att det finns brister inom kollektivtrafiken som innebär att den inte är tillgänglig och användbar för alla resenärer med funktionsnedsättning. Av de 2048 personer som besvarade enkäten upplever nästan två tredjedelar hinder när de vill resa med kollektivtrafik i sin närmiljö. Nästan lika många upplever hinder vid längre resor med buss och tåg. Kvinnor upplever hinder i större utsträckning än män. De vanligaste hindren vid resor med kollektivtrafik är:

- fordonen är inte tillgängliga för på- och avstigning
- hållplatserna är inte anpassade till fordonen
- hållplatsutrop fungerar inte eller saknas
- högtalarutrop, vid bland annat trafikstörningar, är svåra att uppfatta och det saknas skriftlig information i samband med trafikstörningar
- det är svårt att hitta och orientera sig på stationer
- tidtabeller, betaltjänster och reseinformation är inte tillgängliga eller svåra att förstå.

Undersökningen visar också att det finns brister inom färdtjänsten. 43 procent av de personer i panelen som har färdtjänst skulle vilja resa oftare än vad de gör idag. En av tio som har färdtjänst avstår att resa på grund av att den inte fungerar. Det finns också personer som inte ansöker om färdtjänst i tron att den inte ska fungera. Vanliga orsaker till att respondenterna inte reser med färdtjänst är att:

- det finns svårigheter med att planera och boka resor
- det är långa väntetider, förseningar och tar lång tid att komma fram till resmålet
- antal beviljade resor är begränsade.

Inledning

Att kunna resa är en viktig förutsättning för att kunna vara delaktig i samhället. Enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska medlemsstaterna vidta åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning får tillgång till bland annat transporter på lika villkor som andra. Det gäller både i städerna och på landsbygden. Staterna ska undanröja hinder och barriärer mot tillgänglighet, bland annat till vägar och transportmedel.

Transportsystemet i Sverige ska utformas så att det är användbart för personer med funktionsnedsättning. Det är en av preciseringarna som riksdagen gjort av målen för transportpolitiken i Sverige.

Resultaten som presenteras i denna sammanställning baseras på en webbenkät till panelen Rivkraft 19 maj - 14 juni 2017. Enkäten skickades ut till 2574 personer mellan 16 - 93 år. Det var 2048 personer som besvarade enkäten, 71 procent kvinnor och 27 procent män. Samtliga respondenter har en eller flera funktionsnedsättningar.

Syftet med undersökningen var att få veta mer om vilka hinder som personer med funktionsnedsättning upplever vid resor med kollektivtrafik och färdtjänst. Resultatet kan ge ökad kunskap om vilka åtgärder som behöver vidtas för att personer med funktionsnedsättning väljer att resa med kollektivtrafik eller färdtjänst.

Resultat

Resande med kollektivtrafik

En dryg tredjedel, 35 procent, av paneldeltagarna reser inte med kollektivtrafik i sin närmiljö. Med kollektivtrafik menar vi buss, spårvagn, tåg eller tunnelbana.

Av de som reser är det hälften som reser ofta och hälften som reser ibland. Det är ingen större skillnad mellan kvinnor och män gällande hur ofta de reser med kollektivtrafik. De som inte upplever hinder när de reser i kollektivtrafiken reser naturligtvis oftare. Av de som reser ofta med kollektivtrafik i sin närmiljö är det 16 procent som upplever hinder. Av de som reser ibland är det 27 procent och av de som inte reser är det 56 procent som upplever hinder.

Cirka 70 procent upplever hinder när de reser med kollektivtrafik i sin närmiljö. Här finns det dock skillnader mellan kvinnor och män, 74 procent av kvinnorna upplever hinder i kollektivtrafiken, att jämföra med 63 procent av männen.

Personer som är dövblinda uppger i högst utsträckning, 87 procent, att de upplever hinder när de reser i kollektivtrafiken. Även en stor andel av de med reumatisk sjukdom (85 procent), personer som är blinda (85 procent) och personer som har nedsatt rörelseförmåga (82 procent) upplever hinder när de reser med kollektivtrafik.

Utpekade hinder vid resande med kollektivtrafik

Personer som svarat att de reser med kollektivtrafik i sin närmiljö upplever många hinder när reser. Vi har bearbetat tusen fritextsvar på frågan ”Vad hindrar dig när du vill resa med kollektivtrafik i din närmiljö?” En stor andel av alla svar handlar om tillgänglighetsbrister på fordon och hållplatser eller stationer och svårigheter att få information när det behövs.

Brister på fordonen

- Svårt att komma upp på/stiga av fordon, framförallt bussar och spårvagnar. Avsaknad av ramper till fordon, att ramper inte fungerar eller är krångliga att använda
- för få rullstolsplatser på fordonen
- för få sittplatser inne i fordonet
- för trångt inne på fordonen.

Brister i informationen

- Brist på hållplatsutrop eller att hållplatsutrop inte fungerar
- svårt att uppfatta vad som sägs via högtalare, till exempel vid trafikstörningar
- brist på skriftlig information vid trafikstörningar
- otillgängliga webbplatser och tidtabeller som är svårlästa eller otillgängliga
- otillgängliga betalningsalternativ och brist på personlig service vid biljettköp.

Brister i den fysiska miljön

- Hållplatser som inte matchar fordonet
- långa avstånd på stationer eller i samband med byten
- nivåskillnader och trappor
- hissar som inte fungerar
- brist på toaletter
- brist på sittplatser i väntsalar
- bristande skyltning som gör det svårt att hitta
- bullrig miljö.

Andra typer av brister

Förutom bristerna i tillgängligheten som nämns ovan är det många respondenter som upplever ett otrevligt bemötande från chaufförer och annan personal inom kollektivtrafiken. Många besvärar också av parfym och röklukt från andra resenärer och några svarar att brister i ledsagningen är ett hinder vid resande med kollektivtrafik.

Det är också ett stort antal personer som uppger att de hindras från att resa med kollektivtrafik på grund av att det känner sig stressade. Det handlar om tidsstress, trötthet, oro, stress av att det är för mycket människor och rädsla för att ramla ner på spåret. Några uppger också medicinska skäl som hinder för att resa.

Personer som inte reser med kollektivtrafik i sin närmiljö identifierar i stort sett samma hinder som de personer som reser. I gruppen som inte reser är det dock fler personer som anger att det är svårt eller omöjligt att resa på grund av både den yttre och inre miljön och att de inte kommer in i fordonet med elrullstol eller permobil.

Hinder vid längre resor med tåg och buss

Det är något färre personer som reser längre sträckor med tåg jämfört med kollektivtrafik i närmiljön, och ytterligare något färre som reser längre resor med buss. Det är inte heller lika många som upplever hinder vid längre resor med kollektivtrafiken. 45 procent upplever hinder vid resor med tåg och 54 procent som upplever hinder vid resor med buss.

De hinder som respondenterna upplever vid längre resor med tåg och buss är i stort sett samma typ som vid resor med kollektivtrafik i närmiljön (se ovan).

De hinder som är mer utmärkande för längre resor med tåg är:

- Bristen på assistans/ledsagning
- svårigheter vid planering av tågresan avseende tillgänglighet vid byten, korta bytestider och ledsagning
- otillgänglig information ombord på tåget
- tågpersonalen som saknar kompetens om funktionsnedsättning

De hinder som är mer utmärkande för längre resor med buss är:

- Förbud att ta med ledarhund
- brist på utrymme för permobil
- bristande hållplatsutrop
- bristen på ledsagning/assistans.

Resande med färdtjänst

Cirka en tredjedel av paneldeltagarna har färdtjänsttillstånd. En tredjedel av dem som har färdtjänst reser varje vecka, en tredjedel någon eller några gånger per månad och en tredjedel reser sällan eller aldrig. Det är inga större skillnader mellan hur ofta kvinnor reser jämfört med män.

Bland dem som inte har färdtjänst är det en av tio som fått avslag på sin ansökan. Bland de som har färdtjänsttillstånd men aldrig reser, cirka en av tio, uppger de flesta att orsaken är att de reser med andra färdmedel. De vanligaste förklaringarna till varför inte färdtjänsten fungerar för dem är:

- problem med att ansöka eller förnya sitt färdtjänsttillstånd
- problem med bokning och planering
- förseningar
- resorna tar lång tid
- utbildade chaufförer
- obekvämt att sitta i rullstol hela resan
- det är för dyrt
- otrygghet
- krångliga regler
- dålig service
- allergier och överkänslighet av olika slag.

Knappt hälften av de som reser med färdtjänst vill resa oftare än vad de gör idag, 47 procent av kvinnorna och 35 procent av männen.

Det som hindrar personer från att resa oftare med färdtjänst är:

- svårigheter med att planera och boka resor, bland annat missförstånd i samband med bokning
- förseningar
- långa väntetider
- brister i koordinationen mellan färdtjänst och ledsagning i anslutning till färdtjänstdestinationen
- begränsat antal beviljade resor
- brist på färdtjänstbilar
- bristande kunskap och service från färdtjänstens sida.

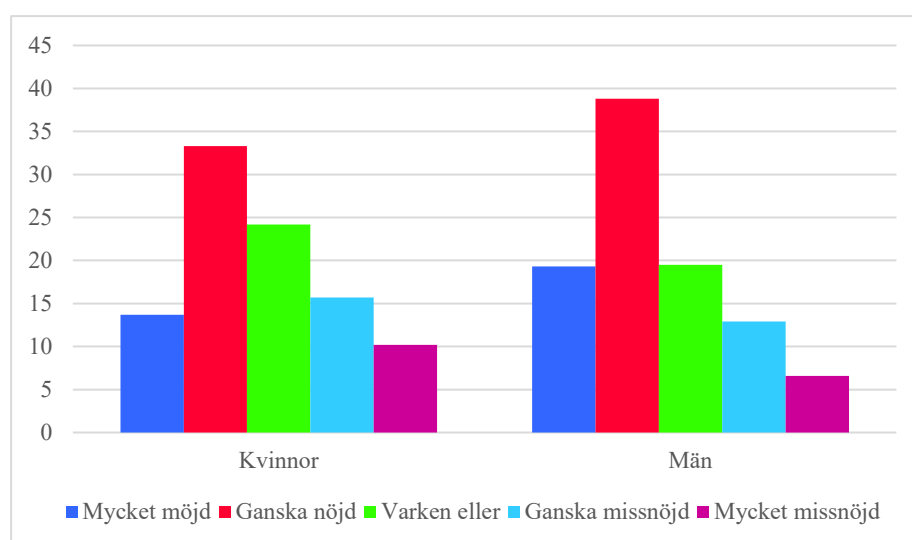
”Att det tar för lång tid och att de alltid kommer försent, så det går ej att lita på att jag kommer fram den tid jag ska.”

”Blir väldigt dyrt och tidsödande om jag vill stanna för ärenden på flera ställen eftersom jag då måste boka en ny resa därifrån för varje stopp.”

Möjligheter att resa

Hälften av de som besvarat undersökningen är nöjda med sina möjligheter att resa dit de behöver. Av männen är 58 procent mycket eller ganska nöjda jämfört med 47 procent bland kvinnorna. Andelen kvinnor som är missnöjda är samtidigt något högre än andelen män som är missnöjda.

Andel (%) Hur nöjd eller missnöjd är du med möjligheten att resa dit du behöver? (N=2013)

Förklaringarna till varför respondenterna inte är nöjda med sina möjligheter att resa i allmänhet stämmer i stort överens med de hinder som de beskrivit vid resande med kollektivtrafik och färdtjänst. Det finns dock en skillnad mellan resenärer som är nöjda och de som är missnöjda när det gäller vilken typ av hinder de upplever. De resenärer som är mycket nöjda och ganska nöjda beskriver mer konkreta hinder som bristande information på fordon och vid hållplatser, att det är trångt på fordon särskilt vid rusningstrafik och hinder i tillgängligheten på vissa fordon. De resenärer som är mycket eller ganska missnöjda med möjligheterna att resa dit de behöver upplever sig ofta isolerade eftersom kollektivtrafik och färdtjänst inte fungerar för dem. De främsta förklaringarna är allergi, brister i färdtjänsten och bristande tillgänglighet i kollektivtrafiken. Flera respondenter beskriver också att deras resande i hög utsträckning är beroende av andra människors stöd och hjälp.

Om Rivkraft

Rivkraft är Myndigheten för delaktighets webbpanel. Alla personer som har en funktionsnedsättning och är 16 år eller äldre kan delta i panelen och svara på undersökningar. Panelen besvarar regelbundet på frågor inom olika samhällsområden. Det ger oss en unik kunskap om hur levnadsvillkoren ser ut för personer med funktionsnedsättning. Med hjälp av Rivkraft kan vi också identifiera hinder för delaktighet inom olika samhällsområden.

Mer information om panelen och resultaten från genomförda undersökningar finns på MFD:s webbplats.

Rivkraft genomförs som en webbenkät och skickas ut cirka fyra gånger per år. Det är frivilligt att svara på undersökningarna och frågorna formuleras så att de är tillgängliga och enkla att förstå.

Vill du gå med i Rivkraftspanelen anmäler du dig på:

<http://www.mfd.se/rivkraft>

Myndigheten för delaktighet
Box 1210, 172 24 Sundbyberg
08-600 84 00
info@mfd.se
www.mfd.se
Nummer: 2018:11